

Handläggare
Andreaz StrömgrenDatum
2018-10-31Diarienummer
KS/2018:412Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Miljö- och byggnadsnämnden
Kultur- och tekniknämnden
Socialnämnden

Handlingsplan för budget i balans 2019-2021

Bakgrund

Vid behandlingen av delårsrapport 2018 har kommunfullmäktige uppdragit till kommunstyrelsen att ta fram en handlingsplan för att skapa förutsättningar för en budget i balans under kommande mandatperiod. Delårsrapporten visar på ett prognostiserat resultat på -39 mkr. Enligt kommunallagen ska ett negativt resultat återställas på tre år.

Parallellt med behandlingen av delårsrapporten har de politiska partierna berett budgetförslag. Kommunfullmäktige tog den 28 oktober ställning till skattesatsen och beslutade att den ska vara oförändrad på 22,64 kr för verksamhetsåret 2019. Majoritetens förslag till budget som nu bereds till kommunfullmäktige föreslår satsningar på nämnderna för att hantera kostnadsökningar och nå målen, men kostnadsmassan måste minska för att skapa ett resultat. Det innebär att kommunfullmäktige inte kan tillskjuta 28,5 mkr som nämnderna begärt.

I majoritetens förslag framgår även att ambitionssänkningar kan vara nödvändiga. I nämndernas förslag till budgetar ingår effektiviseringsåtgärder, men det räcker inte för att nå ett positivt resultat. Därav accepteras ambitionssänkningar i verksamheten för att de ekonomiska målen ska nås. I enlighet med kommunens styrningsregler (KF § 11 2016-02-29) gäller en absolut skyldighet för nämnden att bedriva verksamhet inom den budget som fullmäktige tilldelat. Vid konflikt mellan verksamhetsmål och ekonomiska mål, utgör de ekonomiska dvs. den tilldelade budgetramen, gränsen för verksamhetens omfattning.

Sammantaget innebär de ekonomiska förutsättningarna att kraftfulla åtgärder måste vidtas för att säkerställa en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning för kommande mandatperiod.

Syfte

Denna handlingsplan syftar till att dels ge nämnderna verktyg och förutsättningar för att klara av de ekonomiska målen, men att samtidigt minimera försämrade verksamhetsresultat; dels ange på vilket sätt nämnderna ska agera när de vidtar åtgärder som leder till driftsinskränkningar och åtgärder som minskar personalvolymerna.

Utgångspunkter

Vid samverkan med facken kring delårsrapport 2018 efterfrågades skyndsamma åtgärder, uppsägningar accepterades men med långsiktigt syfte att prioritera verksamhetsdelar och inte hyvla på helheten och med inriktning inte bara på verksamhetens kärna nära brukare och medborgare utan också på stöd- och ledningsfunktioner (Samverkansprotokoll 2018-09-26). Sedan tidigare har även kommunstyrelsen beslutat om en särskild plan för effektivisering (§ 166 KS 2018-05-29), som också den har samverkats med facken, för att minimera

uppsägningar och främja en för verksamheten mer gynnsam form av anpassning till tillgängliga resurser, och samtidigt i möjligaste mån nå kommunens övergripande mål, med en ambition att minimera nödvändiga uppsägningar.

Den långsiktiga finansiella analysen som kommunen utfört visar på att nettokostnaderna ökar 25 procent mer än intäkterna till 2025. Av den anledningen ska handlingsplanen ta höjd inte bara för åtgärder för att klara av verksamhetsåret 2019, utan även för att producera ett positivt resultat resterande år av mandatperioden. Det innebär att ytterligare åtgärder än kostnadsminskningar på sammanlagt 27,5 mkr kan behöva hanteras kommande år.

Handlingsplanen

Åtgärder har tagits fram i dialog med kommunens ledningsgrupp och har diskuterats i facklig samverkan 2018-10-25. De ska förhandlas innan beslut i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen anger på uppdrag av kommunfullmäktige att följande ska gälla för kommunens samtliga nämnder och förvaltningar:

1. Återställande av underskott

Enligt majoritetens förslag till budget ska befarat underskott på ca: -39 mkr 2018 återställas på tre år genom att sänka målet för eget kapital och kommunens mål för soliditet. Det innebär att delar av kommunens egna kapital på ca: 270 mkr används för att återställa underskottet under tre år. Kommunstyrelsen uppdrar till ekonomichefen att lägga in det i balansräkningen för kommande tre år och redovisa det i balanskravsuträkningen.

2. Varsel

Enligt bestämmelser i lagen (1974:13) om anställningsfrämjande åtgärder ska arbetsgivarorganisationen varsla arbetsförmedlingen om driftinskränkande åtgärder som kan medföra att 25-100 personer sägs upp, minst fyra månader innan den första personen arbetar sin sista dag efter uppsägningen. För att minska kostnadsmassan med 28,5 mkr 2019 och kommande års glapp mellan beräknade nettokostnadsökningar och intäkter ska kommunen varsla som mest 80 medarbetare om uppsägning. Det sker på grund av driftsinskränkningar som träder i kraft när budget och verksamhetsplan 2019-2021 ska verkställas. Kommunstyrelsen uppdrar till kommunchefen att verkställa varslet enligt lagstiftningens krav och arbetsförmedlingens riktlinjer. Antalet medarbetare som varslas får minskas om *andra* åtgärder vidtas än uppsägningar för att minska verksamhetskostnaderna.

3. Minska volymen på löneökningar 2019

Samtliga medarbetare har under flera år haft goda reallöneökningar på grund av låg inflation och en positiv löneutveckling på arbetsmarknaden. För att minska antalet som varslas ger kommunstyrelsen kommunchefen rätt att förhandla med facken om ett lokalt "märke" på löneökningarna på totalt 1 % i 2019 års löneöversyn för de medarbetare med sifferlösa avtal eller de som inte är med i någon facklig organisation.

4. Anställningsstopp med reglerat undantag

Handläggare
Andreaz StrömgrenDatum
2018-10-31Diarienummer
KS/2018:412

Stor restriktivitet med att nyanställa och anställa på vakanser ska gälla. Undantag får ske efter beslut av förvaltningschef, eller den som förvaltningschef uppdrar till, med informationsansvar till nämnd. Åtgärden syftar till att förebygga övertalighet, minska antalet som varslas och skapa förutsättningar för omplaceringsutredningar för de som hamnar i övertalighet.

5. Stor restriktivitet med inköp, konferenser och utbildningar

Nämnderna och förvaltningarna måste tillämpa stor försiktighet och återhållsamhet vad gäller inköp till verksamheten. Det gäller även konferenser samt kompetenssatsningar för personal under 2019. Varje nämnd och förvaltningar ansvarar själv för lämplig tillämpning av denna bestämmelse.

6. Använd strategi för att uppnå effektiviseringar

Den 29 maj 2018 beslutade kommunstyrelsen om en särskild strategi för att underlätta för nämnderna att veta effektiviseringsåtgärder. Strategin ska även användas för att verkställa besparingar och driftinskränkningar för att klara av en budget i balans kommande år. Det innebär att i möjligaste mån inte återbesätta naturliga avgångar, möjlighet att erbjuda förtidspension och uppsägningslön om tjänsten inte återbesätts samt att kompetensväxla för att med mindre resurser säkerställa ett upprätthållande av verksamheten. Strategin får tillämpas inom ramen för varje nämnds budget och med krav på att det leder till en kostnadsminskning kommande år.

7. Särskild redovisning och bokföring av omställningskostnader

För att underlätta för nämnderna att skyndsamt redovisa en effekt av en omställningsåtgärd som syftar till effektivisering och/eller besparing ges en rätt för nämnderna att redovisa omställningskostnader på kommunstyrelsens konto för finansförvaltning. Det kräver dock att ekonomichefen godkänner beräknad omställningskostnad och kalkylerad effekthemtagning och att förslaget behandlas med aktivt nämndsbeslut. Åtgärden syftar till att uppmuntra nämnderna att vidta skyndsamma beslut då de direkt ser effekten i den egna budgeten. Samtidigt kan KS följa den samlade omställningskostnaden och även reglera kostnadsposten med eventuellt tillkommande generella statsbidrag.

8. Kommunchefens redovisningsskyldighet

Kommunstyrelsen uppdrar till kommunchefen att vid varje kommunstyrelsesammanträde redovisa vilka åtgärder som vidtas på nämnderna och vilken effekt de får för de olika nämnderna. Kommunstyrelsen uppmuntrar kommunchefen att på motsvarande sätt bereda frågan varje månad i kommunens ledningsgrupp. Åtgärden syftar till att säkerställa kommunstyrelsens möjlighet att aktivt utöva uppsiktsplikt på nämndernas verksamhet och samlat säkerställa att kommunfullmäktiges budget och verksamhetsplan efterlevs.

Handlingsplanens giltighet

Planen gäller efter antagande i kommunstyrelsen och under hela 2019. Den kan därefter förlängas för att även gälla 2020-2021 men det kräver ett aktivt förlängningsbeslut av kommunstyrelsen.